

Avcılık Deyip Geçme

Osmanlı'da Hükümdarlarımızın çok beğendiği ve önemli sayıp devlet içerisine aldıkları sporların en başında avcılık geldi.

Devletimizden önce var olan Selçuklu, Gazneli, Karahanlılar ve Moğollar gibi devletler, avcılığı savaşa hazırlanmanın ve kan dökmeye alışmanın eğitimi olarak gördüler. Ayrıca avda bulundukları zamanlarda halk ile ilişki kurduklarından, çeşitli konularda bilgi sahibi oldular.

Hümayunname adlı yapıtta Kanuni Sultan Süleyman'ın avdayken bir kadının şikayetlerini dinlediği aktarır.

Devletimizin avcılığa yüksek derecede önem vermesinin bir diğer nedeni ise kendilerine ataları Oğuzlardan kalma bir töre olmasıydı. Bu töre, diğer Türk boylarında da görülürdü.

Avcılık, Osmanlı Devlet Teşkilatı'nda resmî bir kurum olarak ilk dönemlerinden itibaren sarayda teşkilat yapısıyla yer almıştır. Nitekim avcı kuşların eğitimiyle ilgilenen Çakırcıbaşı, Şahincibaşı, Atmacacıbaşı ve Doğancıbaşı gibi rütbeli görevlilerin Osmanlı sarayında bulunması buna işaret etmektedir. “Av Ağaları” ya da “Şikâr Ağaları” olarak adlandırılan bu rütbeli görevliler, Padişah'ın en yakınında bulunma hakkına sahip Rikâb-ı Hümayun ağalarındandır ve Osmanlı devlet protokolünde ön sıralarda bulunmuşlardır. Şikâr Ağalarının en yüksek rütbelisi ve diğer şikâr ağalarının âmiri Çakırcıbaşıdır.

Osmanlı Devleti'nde avcılık teşkilatının kuruluş tarihi kesin olarak bilinmiyorsa da 1462 yılında Eski Saray'da bu teşkilatın varlığı bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmed zamanında tahrir edilmiş olan ve özellikle Paşa (Edirne) Sancağı'nın Doğu Makedonya kısımlarını da içeren mufassal tahrir defterindeki bir kayıt, bu teşkilatın yapılanması hakkında bilgiler vermektedir. Belgede tımar sisteminin I. Murad devrinde varlığını açıkça göstermekle birlikte avcılık kurumunun varlığını da ortaya koymaktadır. Bu kayıt bize Sultan I. Murad devrinden beri elinde doğancılık beratı olan kişinin şahinci vazifesiyle görevlendirildiğini göstermektedir.

Osmanlı padişahlarından I. Murad ile Yıldırım Bayezid mükemmel bir av teşkilatına sahip olmuşlardır. Ava meraklı olan Yıldırım Bayezid zamanında avcılık ülke genelinde yaygın bir hal almıştır. Padişah fırsat buldukça zağar ve tazılarla, doğan ve şahinlerle avcılık yapmıştır. Yıldırım Bayezid yalnız bir av gösterisi için 6 bin sekban ile 7 bin doğancıyı ava iştirak ettirmiştir. II. Murad'ın da ceddi Yıldırım Bayezid gibi ava meraklı olduğunu ve binden ziyade zağarı ile iki yüzden fazla av kuşuna sahip olduğu aktarılmıştır.